

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tistopono vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „trih kron“, na starem trgu in v nunški ulici ter v Trstu, via Casermi 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina uniža, ako se oglase pri opravištvu.

Naš sosed.

Imeli smo že večkrat priliko, da smo govorili o politiki, katera se snuje in vzdržuje v Italiji nasproti Avstriji ter o potrebi, da se v Avstriji premenijo razmere, ki dajejo povod in podlago taki politiki, ki je Avstriji nevarna. Nikolijpa nismo odločno povdarjali, kdo so možje, ki bi radi naši državi odtrgali dva lepa kosa zemlje na suhem in ob morji ter pridružili ja Italiji, „zjedinjeni, a ne še dovršeni.“ Imenovali smo sicer Fambrija, a le kot moža, ki je odkril mišljenje drugih in dodal svoje nasvete o mirni poti, po kateri bi se doseglo to, po čemer vročekrvni italijanski mladiči dan na dan željno hrepenijo. Navadno se govori, da irredenta steguje svoje roke po avstrijskih tleh in ne prša se veliko, kdo je tista irredenta. Tudi te vrstice nimajo namena naštevati vsa italijanska društva, liste, pisatelje, ustanove, može na visokih mestih, ki pospešujejo neposredno ali posredno prizadevanje irredente, obsegajoče vse moči in vse nakepe, ki so se rodili proti Avstriji. Le to hočejo p' edati pričujoče vrste „Sočinim“ čitateljem, da duh irredente ne polni samo glav nepremišljene mladine, ampak da tudi visoki gospodje, ki Italijo nekako zastopajo, se spominjajo irredente javno in s takimi besedami, ki kažejo vzajemnost misli.

Predsednik državnega zbora italijanskega v Rimu, g. Farini, imel je pred par tedni govor po ranjkem generalu Maraldiji. Da je v tem govoru našteval zbornici velike zasluge, katere ima ta mož na vojaškem polji italijanskem, ni nič posebnega, ker to je splošna uavada, da se omenjajo vsakovrstne zasluge umrlega moža, ko se ga častilci skupno in ginenege srca spominjajo. Ali to je moralo jako neprijetno dirniti v sakega Avstrijca, da je predsednik o tej priliki spominjal se tudi našega Trsta in sicer razločno v smislu irredente. Dokler mladiči o Trstu čivkajo kot o italijanskem mestu, ki ni še rešeno, morebiti ni tako hudo, dasi ni brez nevarnosti; ali ko se javno v zbornici pred zastopniki italijanskega naroda rabijo taki izrazi in izgovarjajo take misli, katere smo sicer vajeni slišati le iz ust manj premišljene mladine, je huje.

In res, predsednikove besede so se raznesle kot blisk po vsej Evropi in debile so na merodajnih mestih — na borsah v Parizu, Londonu in Berlinu — odgovor, ki so ga zaslužile. Italijanska renta (državne

obligacije, dolžna pisma) je prej močno rastla, malo da ni dosegla nominalne vrednosti; državno dolžno pismo, ki se je glasilo na 1000 lir (po 46 kr.), se je skoro da tudi v resnici za toliko prodajalo, med tem ko so prodajali nekdanji v drugih državah pod vodstvom učenih voditeljev dolžna pisma, glaseča se na 100 glid, po 67 glid. Ko se je raznesel glas o Farinijevem govoru, bilo je borsnim politikom jasno, da mirne razmere med Italijo in Avstrijo bi se mogle skaliti. Kaj je sledilo na to? Italijanska renta je močno padla. Par besed predsednikovih je zadostovalo, da se je razrušila ona visokost in stanovitnost italijanske rente, katera se je prej dolgo držala, med tem ko avstrijska renta ni nič trpela.

Borsni politiki sodijo tedaj, da ako bi prišlo do vojske med Italijo in Avstrijo, bi prva ne mogla pričakovati lavorik, pač pa da bi Avstrija zmagovito potokla svojega vojskuega sovražnika. Za Avstrijo je dokaj častno, da borsna o njeni vojskni moči in sreči dobro sodi; vendar menimo, da je naši državi potrebno, vzgojevati si na jugu čilih slovanskih sokolov, ki jo bodo varovali tujih napadov. S tega stališča sodimo, da Avstriji ni v korist, ako se slovanski otroci v javnih zavodih italijantijo, ker poitalijančence, odpadnike, prištevajo irredenta Italijanom.

Morski zakladi.

V nekdanjih časih živeli so ljudje od zelšč in korenin, robidnic in jagod, poljskih in lesnih pridelkov; ali kmalu so opazili, da mesna jed je bolj elastna in tečna, zato so začeli jesti meso. Kdor se dandanes drži zemeljskih pridelkov, imenujejo ga vegeterianca in se mu kedaj celo smejejo. Prvi mesojedci niso poznali klobas in krač, stlačenih žolodcev in Liebigovega izlečka ali ekstrakta. Ko so bili lačni, šli so na lov; kar so ubili, so odrli, spekli in povžili; skled in vilic niso poznali, zato mesne juhe niso kuhali. Gospodarji mnogih čed zaklali so, ko so hoteli gosta počastiti, kozliča ali pitano tele, ovco ali kostruna. Ko so se ljudje namnožili in niso mogli odreti za vsako kosilo teleta ali mladega praseta, zmislili so se na sol, dim in ognjevo moč ter so začeli meso kaditi, da se je dalje časa ohranilo. V novejših časih porazumeli so se ljudje v obljudenih kra-

jih, da živino skupno zakljajo, da dobijo vsak dan ali vsaj vsak teden sveže meso. Mesarji dobili so naročilo, da klavno živino kupujejo, derejo, razsekajo, prodajajo in tako celo okolico z mesom preskrbujejo za pošten denar.

Ali v novejših časih, odkar se je vpeljala ustava, zvišala se je plača ministrom in mesarji so menili, da tudi oni ne smejo zaostajati gledé plače, ker tudi njih ime se začena s črko m kakor ministrove. V zadnjih 10 ali 15 letih so mesarji v ceni tako poskočili, da zahtevajo za telečjo nogo dvakrat toliko ko pred 20 leti. Ta razvada se je tako razširila, da celo mesarice povisujejo ceno mesa, dasi so ženske navadno mehkejega srca od mož. Še zadnje dni vzrastla je cena mesa v Gorici po 2—4 kr. na kilo. Ako bi goriške občinske naklade na užitinski davek ne iznašale 180% državnega užitnega davka, bilo bi meso gotovo bolj kup; ali mestni očetje zidajo most s kamna čez Koren in ubogi Goričani ga moramo plačevati z mesom in vinom. Meso je tako drago, da marakdo, ki mu je bil prej vajen, bo moral narediti zanaprej križ čez usta, ko pojde k obedu.

Kaj nam je storiti? Ker je meso predrago in ga ne moremo plačevati, poiskati si moramo drugo hrano, ki nam meso po mogočnosti namesti. Najbližja namestnica mesa je riba, ker tudi ona ima rudečo krv, ko kostrun, samo da je mrzlo. Do rib, do morja se moramo obrniti, ako hočemo dobiti tečno hrano, ki nam bo namestovala dosedanje meso. Dr. Scherzer, avstrijski konzul v Trstu in Nemškem, imel je, ni davno od tega, govor, v katerem je pojasnjeval, koliko dobička in dohodka imajo razne države od ribstva. Iz tistega govora lahko sklepamo, kaj je treba storiti, da se ribstvo ob jadranskem morji povzdigne in da cena mesa vsaj nedoliko pade.

Na Angleškem imajo za ribarenje 37.000 čolnov in ladij na katerih ribari 120.000 oseb. Letnih dohodkov imajo nad 300 milijonov gold.; vsako leto nalovijo nad 600.000 ton (ali nad 6 milijonov kvintalov) rib. V Londonu prodajo vsak dan 8000 centov svežih rib, kar izda toliko, kolikor 1000 pitanih volov. Na Dunaji se vžije pa v vsem letu komaj 23.300 centov rib, kar bi zadostovalo v Londonu komaj za 3 dni in pol. Na Francoskem imajo 22.000 čolnov in ladij za lovljenje merskih rib ter imajo letnih dohodkov čez 40 milijonov gl. Rusija ima dohodkov 35

LISTEK.

Ubilo ga je vino.

Hrvatski spisal Jenjo Sisolski; poslovenil Skalnikov.

I.

V jednom najlepših krajev tužne Istre stoji majhno mestice na pustih pečinah, ki se vzdigujejo nad sinjem morjem. Recimo, da se to mestice zove Predgrada. Pred nekaj leti sta živela v tem mestu dva trgovca, kojih jeden se je imenoval Lovro Ružič. Ljubil in spoštoval ga je vsakdo v vsem onem kraju. O njegovem poštenji, o dobroti njegovoga srca ljudje niso nikdar dvomili. Lovro se je rodil v Predgradi, kjer so počivali tudi ostanki njegovih roditeljev in dedov. Drugi trgovec ni bil domačin. Ljudstvo ga je imenovalo šior Anselmo. Ta šior Anselmo je prišel nekega dne, ne zna se od kod v Predgrado, da prodaja igle, traka, cvirna in kar je še take drobne robe, za katero so mu dajale ženice cunj. Šior Anselmo naposled ostane v Predgradi ter prične krčmariti in kramariti. Pred njegovim dohodom v Predgradi ni nikdo znal za tatvino in ljudje so se močno čudili, ko je neko noč bila okradena trafika (prodajalnica tobaka), iz katere je tat odnesel cesarski tobak in nekaj malo denarjev.

V Predgradi gredó ljudje navadno zgodaj spat, ker se po dnevu zadosti utrudijo po onih svojih pečinah; zato se pa nikdo ne najde v krčmi šiora Anselma jedno uro po „zdravi Mariji“. Nekega večera

razlegalo se je po mirnem kraju neavadno petje. Vsi glasovi bili so nekako suhi, hripavi in zamolkli. Krčma šiora Anselma ni daleč od cesarske ceste in tam se je bilo zamudilo nekaj mladeničev, katere so istega dne potrdili v vojake. Mladi novaki so prišli iz okrožnega mesta, a ker je njih dom oddaljen od Predgrada, odpočili so se v krčmi šiora Anselma, da si grlo omotijo in srce razveselé. No, človek ni najve-selejši takrat, kedar poje, kedar vliva v se vina, ker znamo, da oni dan tudi tem mladeničem ni plavalo srce v radosti. Oni so pili in peli in navduševali drug drugega samó, da pozabijo na oni nesrečni „tauglih“, a pri šior Anselmu so se zamudili do pozne noči, ker so znali, da doma ne najdejo drugega, kakor polno solz in jokanja: „ah zakaj sem te rodila, dragi sinkol!“

Mladenči pijó, vlivajo v se vino kakor za stavo, a šior Anselmo donaša vrč za vrčem ter jih navdušuje in tolaži in jim pravi, da so srečni, da bodo videli mnogo sveta v cesarski službi, da se bodo naučili tega in onega. Šior Anselmo je majhen človek, rudečih, debelih lic; zavihane ima rokave do komolca, prsi odkrite, ziblje se na kratkih in debelih nogah, roke drži v žepih, kjer premetuje srebrnjake. Krčmar se trudi, prikimuje mladeničem in se pridušava, da je njegovo vino najboljšje v vsej Istri ter da oni ne bodo takega pokusili niti na cesarskih brodovih. Mladenči upijejo, razsajajo, da mnogi bližnji starček v Predgradi ne more niti moliti, niti zatisniti trudnega očesa radi nemira v Anselmovi krčmi. Matej Ilijčić, krasen mladenič in čvrst kakor hrast, vliva v se kozarec za kozarcem. Njegove oči se svetijo, obraz ima rudeč ko rak, lasé razkuštrane, a ko objame jed-

nega prijateljev, prepeva na vse grlo. Tudi v njegovem žepu zveni srebro. Matej, pravijo ljudje, da je dober mladenič, le škoda je, da se je preveč zaljubil v sladko kapljico, vsaj znano je, da je ta kapljica pravi strup, če nisi pameten in zmeren. Šior Anselmo največ meša okoli Mateja, vsako toliko ga potepe po ramenu, smehlja se mu rekoč: „Ti se nisi rodil, da živiš med temi pečinami.“

Okolo jednajste ure razidejo se veseli prijatelji. Šior Anselmo smijal se je v pest in gledal za njimi. Noč je bila jasna in tiha. Polna luna sijje med bliščetimi zvezdami. Morje, bregovi in otoci, vse se je blesketalo v mesečni svetlobi, ki se je razlivala po morskem površji. Z gore je pihljaj prijeten vetrič k morju ter se igral z vejicami oljkinih in smokvinih dreves.

Matej ni šel naravnost po cesarski cesti, ki se mu je belila pred očmi, ampak zapletal se je z jedne strani na drugo. Dolgo je mahal z rokama in mrmljal sam seboj, a naposled začne peti. Glas njegov razlegal se je od grča do grča in se zgubljaj v mračnih dolinicah nad morjem.

Vse je bilo tiho v tej toplej poletnej noči, vse je že bil zazibal sladki sen, samo mlada Tonka zdihovala je težko in žalostno, ko je poslušala zamolkli glas svojega druzega Mateja. Pod strmo goró, med vejnatimi kostanji, med oljkami in smokvami (figami) se je belila sprednja stran Tonkine hiše, razsvitljene s srebarno lunino svetlobo. Že od daleč se je zapazila temna odprtina na sprednji hišini strani in to je bilo odprto okno, kjer je slonela Tonka, da dočaka svojega Mateja. Tonka poslušá njegov glas in srce jej

milijonov, Italija 20., Norveško (ki šteje samo 2 milijona ljudi) 35 milijonov goldinarjev za morske ribe.

Tako druge države; kako pa Avstrija, ki meji ob jadransko morje, katero je jako bogato rib? Naša država ima okoli 2000 čolnov in 7400 mož, ki se pečajo z ribarstvom, ter prejme iz morja vsako leto blaga za komaj 2 milijona goldinarjev. Te številke govorijo proti nam in kažejo, da v jadranskem morji naši ribiči ne razvijajo one moči in delavnosti, ki bi jim bila potrebna in ki bi donesla Avstriji lepe dobičke. Kaj torej storiti? Avstrija meji ob bogato morje, ali zakladov ne zna vzdigovati iz njega. Kdor hoče boriti se z morjem in odjemati mu zaklade, mora imeti moč in denar. Naši pomorščaki so krepki junaci, a navadno manjka jim denar za večja podvzeta. Država bi morala skrbeti za to, da si odgoji čvrste in trdne ribče. V ta namen naj tči prebivalce morskih bregov, da se bodo združevali v svojem poslu, in naj jim pomaga iz začetka tudi z denarno podporo. Vse okoliščine bogatega ribarstva nahajajo se ob jadranskem morju, le izurjenih ribčev nimamo dovolj. Teh si mora Avstrija pridobiti, ako noče, da pojde dobiček od rib v druge kraje, ako hoče, da se nekoliko olajša življenje onih državljanov, katerim zaradi rastoče druginje mesa je nemogoče priskrbeti si mesno hrano. Poduk in časna podpora ribčem je stalna podpora državljanom in državi. Morški zakladi naj pridejo na dan, da bo država od njih korist imela. Življenje večine primorskega prebivalstva je revno; ako bi se z ribami hrana zboljšala, povzdignila bi se tudi telesna moč in dušna krepost čilega naroda na obalah jadranskega morja. Mala državna podpora iz začetka prinesla bi mogočni državi stotere obresti. Zato se nadajamo, da država obrne svojo skrb na vzgojo krepkega ribarstva in da stori vsaj toliko za ribarstvo, kolikor za kmetijstvo, ker eno in drugo podpira država. Do zdaj nam ribstvo ne pomaga veliko, ker pogosto so ribe veliko dražje ko meso, tako da le izvoljeni si jih morejo privoščiti. Naj bi bila riba zraven mesa splošna hrana vsaj obmorskemu prebivalstvu, če ne more segati daleč v deželo, kar pa bi se lahko zgodilo, ako bi se ribstvo uredilo na trdni podlagi.

Učiteljska konferenca v Solkanu.

Te dni (28. in 29. t. m.) je v Solkanu bilo nekaj novega, posebnega. Imeli smo učiteljsko konferenco goriškega okraja, h kateri so prišli tudi slovenski učitelji spadajoči pod gradiščanski okraj. Prišlo je toliko gospodov učiteljev in učiteljic (teh je bilo 17), kolikor je bilo izraelskih starašin ali na priliko toliko skoro kolikor Gospodovih jogrov. Pa so tudi kakor se kristjanom spodobi začeli svoje posvetovanje, namreč s poklicanjem sv. Duha in s sv. mašo, ki jo je domači č. g. župnik služil. Peli so gg. učitelji in učiteljice pri sv. opravilu mašo, ki so jo učitelji mej seboj imenovali "konferenczmesse"; drzno nekoliko bi bilo tirjati o tacihi prilikah precizno, popolnem vzgledno petje, saj so, da drugih okolnostij ne omenjam, glasovi zneseni od vseh vetrov, katerih ni tako lahko zlit v vzorno harmonijo.

Po sv. maši se je koj pričelo zborovanje. Ko so se rešile pri tacihi slučajih navadne in potrebne formalnosti, kakor imenovanje podpredsednika — predsedoval je g. okr. š. nadzornik Fr. Vodopivec — za

je nemirno, ker zna, da Matej je zopet preveč pil ter da je sramota, da se tak mladenič udá pijači.

Petje potihne. Malo na to zasliši Tonka nestalne Matejeve korake po kamenitej široki poti, po kateri je drla voda v času velikih jesenskih deževij.

"Matej!" — šepetá Tonka z okna, ko opazi človeka v senci visoke oljke.

"Da, jaz sem, duša, jaz", odgovori jej Matej.

"Tiho, tiho, da ne zbudiš očeta," — posvari ga deklé.

"E, če bi ga tudi zbudil!" — reče Matej in prevrže sukno z ramena na drugo.

"Matej, Matej" — vzdahne tužno deklé.

"Kaj je?" — vpraša jo Matej in se ziblje na omahljivih nogah.

"Matej, tudi danes si preveč pil" — pokrega ga deklé z ljubeznivim in žalostnim glasom.

"Tonka, pili so tudi drugi! Kaj ne veš, da so me vzeli k mornarici?"

"Znam; pravili so ljudje. A kje si bil do zdaj?" — vpraša ga tiho in boječe.

"E, kje, kje? — Pili smo ga po poti!" reče Matej in ploskne z rokama.

"Da, da, pili ste; ali ti ne veš, da me je tudi danes oče kregal radi tebe. On pravi, da te noče za zeta, ker preveč pijančuješ. Matej, ves večer sem jokala" — reče Tonka žalostno in si briše solze z rosnega lica.

"A, kaj jočeš!" — zajezi se Matej in zavrti kapo na glavi.

"Ker Bog vé, ako te bom še kedaj videla" — jeclja Tonka na oknu.

tem volitev dveh zapisničarjev, poročal je g. nadzornik "o stanu šol in učenja, pa o uradnih spisih". Več o tem je brati v glasilu goriških učiteljev, v "Solci" od 28. maja t. l. zv. 3. str. 71 do 75. Povedal je prav odkrito, karkoli je skusil pri svojih obiskovanjih. Hvalil je, kar je zapazil hvalevrednega, a tudi groje ni zamolčal, da, grajal je tudi z molčanjem. Zanimalo bode izvedeti, da je v goriškem okraju, če smo prav razumeli, stara šola stala okoli 8 tisoč forintov, a nova šola potrebuje nič manj nego 50 tisoč, da naj torej učitelji sile svoje napno, da bo moči tej svoti primerno korist šoli izcrpiti.

Za tem čital je poročevalec g. Anton Bajc, v čem in koliko je spremenjena šolska postava (ozirema učni Klodičev načrt za Primorje) po znani šolski noveli od 3. maja lanskega leta. Po naših mislih ni v tem prašanju nič posebnega, saj brati iz primerjati staro in novo in narobe vsakdo zna. To nas tedaj ni posebno zanimalo. Pač pa nas je zanimalo, kar se je temu prašanju priklopilo. Šolska novela realije nekoliko omejuje, odkazajoč več časa potrebnijim predmetom. Prašalo se je torej, ali bi ne bilo dobro, ko bi se "quantum" realij določil v posebni kujižici, ki bi naj učitelju služila v vodilo, ali pa naj bi učitelji ta "koliko" sami določevali na podlagi šolskih beril. Zdi se, da učitelji ne hrepené po realijah toliko, kakor izraelski puščavniki po egipčanskih loncih mesa, saj je nek g. učitelj navajal izrek svojega koprškega učitelja-voditelja: "lesen, lesen und lesen". Do sklepa v tej stvari ni prišlo, kajti zdi se, da stoji na prvi strani učni načrtov za Primorje nevidno zapisano: "Noli me tangere". "Pojdimo dalje k naslednji točki", in debate je bilo konec.

"Kakó naj vzbuja in krepča učitelj pravost v mladini in katerih sredstev naj se poslužuje?" Lepo prašanje, še bolj pa potrebno. In reči moramo, da so je gg. učitelji dobro, da ne rečem izvrstno rešili. Prvi referent o tej točki štandrezki g. Bajt naštel je skrivne škodljive mrčese, ki tej nežnej cvetici nežne koreninice izpodjedajo, a tudi recept je napisal, po katerem naj učitelj živalice — škodljivke zatira. Čudno nekoliko pa se nam je zdelo, da je poročevalec opustil, kar bi moralo po našej misli na prvem mestu stati. Učitelj sam bodi uraven, to je vendar prvo, conditio sine qua non, alfa in omega! A kar resni mislec ne stakne, to zasledi včasih uženo žensko srce. Pobožnost, poštenost, značajnost, zaupanje v Boga povdarjala je podgorska gpdna učiteljca ter se postavila na strogo versko stališče. In za njo je krepko pritiskal drug g. učitelj v dolgi razpravi. Le škoda, da ni bila z vzvišeno besedo pisana razprava stvarna. Versko značajan bodi učitelj, "freigeisterei" ne bodi naše gore list, oghi se mrtvega realizma, ki o nadzemskem nič vedeti noče, ki nasprotuje krščanstvu g. kateheta, takó je povdarjal g. učitelj; — v resnici lepe besede! Mej drugimi sredstvi za vzbujanje in krepčanje pravosti priporočalo se je tudi branje dobrih knjig. Naravno prišlo se je do prašanja: Kakó oskrbeti vsem šolam knjige društva sv. Mohora, ljubljanski "Vrtec" in Matične knjige. Veliko se je s tem razpravljalo in soper se je prazna slama mlatala, kajti tudi tu je roka g. nadzornika vmes posegla in slišal se je z odra glas: "4. Upljiv š. vrto v na gospodarstvo in na odgojo otrok," kar nam je neazumljivo ostalo.

Pa bi se bili kmalu skregali, — kedo? prašaj. — I, no kakor je pri nas običajno: mladi in stari. Pa g. nadzornik je oboje z rahlo roko pobožal in z lepo

"Tonka, kaj ti koristijo solze? Potolaži se, vrnil se bom; ne, ne, ne bom popival! Ah vino, prokleta krčma, dá, ne bom več pil! Tonka bo joči, veruj mi, nikoli več ne pojdem v krčmo" — obetal in tolažil je Matej, a jezik mu je plél, nogé so se mu klecale.

Matej se nasloni ob debló. V glavo mu je silno šumelo, v grlu ga je žgalo, a v srci nekaj peklo. Skozi oljkine veje prihajali so lunini trakovi in razsvitljevali njegov od vina potrtr obraz. Razkuštrani črni lasje padali so mu po čelu. Tonka ga je gledala s solznimi očmi in čutila je v srci veliko žalost.

"A kedaj pojdeš v Pulj na cesarske brodove?" — vpraša deklé.

"Za kak mesec," — odgovori jej Matej in spusti glavo na prsi.

"Matej, pojdi domov" — zaprosi ga Tonka, ker je videla, kakšen je.

"Ah, prokleta krčma!" — zaškripne Matej z zobmi, pa pogleda v okno in koj odide po onej grdeji poti.

Tonka je tudi zdaj poslušala njegove korake in brisala debele solze, ki so padale po lici. Prekrasna je bila Tonka; ni imela para na daleč. Vzrastena, obla, čvrsta kakor kremen. Črne in solzne oči gledale so žalostno po bregu, na morje, na meglene otoke. Tudi njeni lasje so se svetili od lunine svetlobe kakor vranove peruti. Ožarele ustnice so se gibale od joka in ječanja; deviške njene prsi vzdigovale in padale so hitro. Tonka zapre okno še le pozno v noči, leže v svojo postelj, izjoče se tiho in nemirno zaspi.

(Dalje pride.)

besedo pomiril in nastala je velika tihota. A naše srcé noče tiho biti, v Koper sili, kjer ni vse, kakor bi moralo biti, kakor pravijo oni, ki se od tam vračajo domov. "Videant consules!"

Pri peti točki vrgli so v reto, tisto veliko, šolska berila; a za rešetarja izbrali so si šenpeterskega g. učitelja. Malo zrnja ostalo je v retu, pa še to shranili so v kot za srečne prihodnje čase; za šolsko leto 1884-85 ostanjejo še pleve v svojej veljavi, da-si pri njih človeku sape zmanjka, kakor je pokazal solkanski g. nadučitelj Tomaž Jug. Ta referat zdel se nam je nekoliko presplošen; moramo pa soper tu pohvalno priznati, da je g. poročevalec z retom krepko tolkel ob koleno zaradi brezmejnega kopičenja realij v berilih. To grajo pohvalno omenjamo. Pristavljamo pa, da bo tu nekoliko teško najti zlato namreč sredajo pot.

Po poročilu o okrajni učiteljski biblioteki slediti so samostalni predlogi. Tu vmes vpletel je šempaski g. učitelj nekaj nasvetov, če smemo tako reči, o podučevanju zgodovine v ljudski šoli. Troppo! Preveč in predaleč, mislili smo si že takrat, kar soper ponavljamo. Non multa, sed multum. Gospod Benko iz Sovodenj razkazoval je svoje neki prav praktične zabilježke o šolskih zamudah, ki pa niso ugajali, češ, da bi prizadejali preveč nepotrebnih pisarij. Občno pohvalo našel je predlog g. solkanskega nadučitelja, da naj se medletne počitnice na ljudski šoli ujemajo z onimi srednjih šol.

Sledile so volitve v razne zastope. Omenjamo le dveh bolj imenitnih. V c. kr. okr. š. svet volilo si je učiteljstvo kot zastopnika g. reuškega nadučitelja Antona Bajca, v deželno konferenco pa g. Frana Bajta. Čestitamo na tej izvolitvi! Vsaka volitev ima svoje težave, tudi ta brez njih ni bila, kajti vsaka glava svojo pamet. Pa kar je za kulisami ni za javnost.

In s tem sklepam svoje poročilo o tej lepi učiteljski konferenci. Omenjam le, da so gg. učitelji s potrebnim lepo združili prijetno. V sredo zvečer podali so se in pleno k lepi veselici, ki jo je goriška čitalnica napravila svojima častnima udoma, knez nadškofu Alojziju in slavnemu škofu Strossmajerju. Drugi dan se je zborovanje nadaljevalo ter okoli 11. ure dokončalo. Konec so bile hvale in zahvale in obligatni živiocklici.

Ne smemo pa zamolčati, da so gg. učitelji našli pri g. županu krčmarju izbornu postrežbo.

Konferenco so gg. učitelji začeli s poklicanjem sv. Duha, niso je pa končali s zahvalno pesnijo, pač pa s cesarsko himno. Nimamo nič soper to, saj se v tej himni prelepo glasi: "Da nam modro gospodari (cesar) s svete vere pomočjo".

Pomoč svete vere, gg. učitelji, bodi tudi Vam svitla zvezda, ki naj Vam vedno prijazno blišči na težavnem Vašem obzorji.

Važne opombe pri odstavljanji telet.

Glavna stvar pri vsakej živali je, da se pametno in razumno ravna z njo v njeni prvej mladosti, ker ako se žival v tem času nezamari, ne more kmetovalec potem imeti nikdar stalnega upanja, da bi mogla potem živina biti dobra krava ali vol. Mnogi kmetovalci imajo, kar mi je iz skušnje še preveč dobro znano, napačno staro navado, da teletom, kadar jih odstavljajo in tudi pozneje, dajejo piti pomije. Spravljajo namreč ostanke jedil in pustijo pomije, ko se posoda omije, mnogokrat po cele dneve stati, in kar je še slabše, tacihi posod navadno nikdar ne čistijo. V tacihi posodah, posebno v letnem vročem času, začne se tekočina kisati, kar je potem glavni vzrok, da mlada teleta dobe drisko, vsled česar potrebujejo veliko časa, predno si zopet opomorejo, pogosto pa tudi poginejo.

V tacihi in enakih slučajih ne sme se taka pijača mladim teletom nikdar podajati, ako hoče kmetovalec doseči svoj glavni namen, da se mu bode namreč mladič dobro redil in da mu zraste enkrat v lepo krepko-kravo ali vola, na kar mora biti vsak pravi kmetovalec pozoren, ker po lepej živini že poznamo kmetovalca, kakšen gospodar je. Mladim teletom najbolj ugaja za pravilno rejo ječmenova moka; čista voda se zavre in potem stavi se po potrebi ječmenove moke v njo, vse skupaj se dobro premeša in se podaje tako vse mlačno piti. Najbolj se stori, da se vsak krat posebe pripravi ta zmes, ker to delo ni težavno, ampak treba je le 1-2 litra vode razgreti.

Mlada teleta dobé tudi pogosto oteklino na popku, ktere imajo pogosto slabe posledke. Ta bolezen se najlaže odpravi, če se oteklina okolo popka maže z beljakom od jajca vsak dan 2-3 krat, v 3-5 dneh tele popolnoma ozdravi. To sredstvo rabijo kravarice v Gornjej Avstriji vedno s prav dobrim uspehom, kakor piše "Kmet. list" iz Goroje Avstrije. To zdravilo lahko vsakdo rabi, ker jajca niso draga; poraba je tudi lahka; a kure (kokoši) ima že tako vsak kmetovalec na svojem domu.

(Dalje v prilogi.)

Dopisi.

V Gorici, 29. maja. — Včerajšnji večer ostane goriskim Slovincem nepozabljiv. Slavnostna beseda, katero je priredila goriska čitalnica o priliki, ko biva vladika Strossmayer v Gorici, izvršila se je sijajno. Čitalnica ni mogla dovršiti letošnjih veselice lepše nego jih je sinoči. Nenavaden prizor kazal se ti je ta večer v čitalnični dvorani. Na čelu navzočih poslušalcev imela sta svoje sedeže milostljivi knez nadškof goriski Alojzij dr. Zorn in prečastni škof dijakovarski Josip Jurij Strossmayer, častna uda goriske čitalnice. Na njih straneh sedeli so polkovnik Adrovsky tukajšnjega pešpolka, sorodnik škofa dijakovarskega, ter mnogi cerkveni dostojanstveniki, med katerimi so nam znani prečastni gospodje kanoniki: Mercina, Bensa, Kofol, Marušič. Ni nam dostavljati, da mestna slovenska duhovščina je bila zbrana rekeli bi polnoštevilno pri tej priliki, a navzočega je bilo premnogo duhovstva tudi z dežele, ne samo iz bližnje okolice, ampak tudi iz daljnih krajev. Iz veselih obrazov bilo je videti, da častitim gospodom ni bilo žal ni za trud ni za čas, ki jih je stala beseda. Mestne gospode (oficijelnih vabil ni bilo) nabralo se je bilo veliko število. Gospodi, ki so se sicer redko pokazali k čitalničnim veselicam, bili so sinoči navzoči in so se prav dobro imeli. Mnogi društveni čitalnični in vabljenici prišli so bili z vso družino, tako da krasni spol je bil prav dobro zastopan. Iz mesta in z dežele bilo je navzočih mnogo ljudskih učiteljev, ki so imeli tisti in drugi dan učiteljsko konferenco v bližnjem Solkanu. Iz Vipave, Ajdovščine, Černi in sploh iz vse vipavske doline, iz Cepovana, Kanala in kanalskih hribov, iz Brd, s Krasa, od jadranskega morja (Devina in Trsta) ter iz bližnje goriske okolice bili so navzoči rojaki, župani, posestniki, pevci in občinski možje. Ni se čuditi, da v krasno razsvetljeni in lepo ozaljšani dvorani bilo je vsled tega vkljub pridnemu zračanju skoro vroče. Odpreti je bilo treba vsa vrata v stransko sobo, da so navzoči dobili prostora, ne da bi bili preveč na tesnem.

Kmalu po osmi uri, ko sta bila došla prečastna vladiki, katero je odbor pričakoval na spodnjih stopnicah, začel se je vršiti program med splošno pazljivostjo na vseh straneh. Prva točka bila je „Koračnica“, katero je spel v slavo prevzvišenemu gospodu škofu Josipu Jurju Strossmayerju Peter pl. Preradović, uglasbil Franc Ks. Kuhač. Pel jo je mešani zbor se spemljevanjem na glasovira (pevovodja g. M.). Ko se je pesen natančno in prijetno izpela, zadoneli so živili in slavljici pričujočima vladikama in pevcem. Vladika Strossmayer bil je vidno vesel prijaznega pozdrava na zahodni avstrijski meji med slovenskim narodom ter se je prijaznim in milim obrazom zahvaljeval na vse strani; a knez nadškof goriski se je vidno radoval ne samo udanosti, katero mu je čitalnica izkazovala, kolikor lepega sprejema svojega visokega gosta. Pevci so pesen ponovili in sledila je občna pohvala in mogočno ploskanje.

Sledila je druga točka: „Kritica jugoslovanskih narodnih pesni“ za troglasni ženski zbor in glasovir iz Kuhačeve zbirke. Na glasovir je igral pevovodja g. M., a pela je šestorica čitalničnih pevkinj lepo številno narodnih pesnij tako občutljivo in milo, da po končani točki ni bilo ploskanju ni konca ni kraja. Zagrnjalo se je zopet vzdignilo in gospodične pevkinj se so ponovite nekatere pesni v splošno zadovoljnost poslušajočega občinstva.

Prišla je na vrsto Haydnova „Simfonija“, kateri služijo v podlogo hvaške narodne pesni. Igrali stijjo na glasovir četveroročno gospa Lucila Podgornik-Tolomej in gospodična Ambroszy. O tej točki je nezvedencu težko pisati; ali to moramo reči, da navzoči so bili očarani, ko so slišali in videli, kako stij igralci z umetniško spretnostjo izvajali raznovrstne glasove mrtvemu orodju. Kdor ne vidi, težko veruje, da more človek s tako lahkoto, gotovostjo in razmernostjo priključavati najraznejše glasove iz godbenega orodja. Navzoči so umetnici občudovali in niso jenjali ploskati, ko stij jenjali gosti, dokler se nisti zopet prikazali na odru hvaležnemu občinstvu.

Na to je sledila pesen „Jadransko morje“, katero je zložil Simon Jenko, a uglasbil jo je Anton Hajdrih. Možki zbor, ki jo je pel, žel je splošno hvalo in moral jo je ponoviti. Skladba sama po sebi je veličastna, a toliko veličastnejša, ko jo poje zbor okolo 40 pevcov, kakor je bilo sinoči v čitalnici. Goriskim pevcem pridružili so se bili mnogi gg. učitelji in drugi pevci iz okolice in celo iz Vipave. Ta pesen je naredila mogočen, blagodejen utis na vse poslušalce in je obilno zaslužila prejšnjo pohvalo.

O igri „Srce je odkrila“ govorili smo pri drugi priliki. Povedati nam je le to, da so bili isti igralci ko zadnjič in da so vsi gospodje in gospodične svoje naloge še bolje rešili nego zadnjič. Na tako igranje sme čitalnica v resnici ponosna biti in drugega jej ne moremo želiti ko to, da si ohrani dosežane moči

pa naj si pridobi še novih take vrste. Tedaj se začne v jeseni zopet veselo društveno življenje v naši čitalnici, ki bo služilo v spodbudo in razvedrenje goriskih Slovincem in njih gostov.

Po dovršenem programu sta se visoka gospoda odpeljala domov in z njima je šlo tudi drugega občinstva; a mnogo deležnikov ostalo je v čitalničnih prostorih, kjer je trpela domača zabava. Še pozno v noč. Cestitamo goriski čitalnici na sijajnem uspehu ter izrekamo srčno zahvalo odboru, ki je slavnost omislil, ter gospodom in gospodičnam, sodelovalcem iz mesta in z dežele. Na svidenje pri drugi priliki.

V Gorici, 25. maja. — Pisala si že, draga „Soča“, o šolski konferenci, ki je bila v Gorici 14. t. m. Dovolj, da tudi jaz spregovorim par besedic o tej zadevi. — Neumljivo se mi zdi, zakaj je nekdo zahteval, da bi se pri konferenci govorilo in zapisnikovalo v nemškem jeziku. Po mojem mnenju naj se govori in zapisuje v tistih jezicah, katera ljudski učitelji rabijo v šolah, to je v deželnih jezicah slovenskem in italijanskem. — Čudro se mi zdi, zakaj ni „Corr.“ ki je popisoval omenjeno konferenco, nič omenil o tem, da se je govorilo pri nji večinom nemški in da je konferenca skoro jednoglasno sprejela predlog, da se sme vsak deležnik posluževati svojega materiuoga ali drugega jezika. Ali je morebiti „Corr.“ menil, da sta ta dogodek in ta sklep proti narodnosti mesta, in jih je zato zamolčal? „Corr.“ govori namreč vedno le o „nostra nazionalità“, češ da Gorica je v jezikovnem oziru kos italijanskega čevlja. Ne, gospoda, ne; Gorica je toliko italijanska kolikor slovenska; še „Corrierov“ urednik je Slovenec, kakor tudi večina njegovih somišljenikov. — Studilo se mi je, ko sem zvedel, da se „Corrieru“ koža ježi, ker se je v konferenci govorilo tudi o slovenščini in je nekdo predlagal, naj se dá Italijanom prilika, da se slovenščine naučé. Najbrže to so bile „idee slavofile“ (slavonoljubne misli), ki so šle na dan. Ako „Corr.“ ta predlog ni po volji, zakaj molči o enakem predlogu mestnega starogorskega učitelja, češ naj se priredi slovensko-italijanska knjiga, po kateri naj bi se slovenski otroci italijanščine učili? Ali je to prvi sad novo ustanovljene šole v Starigori, da zahteva učitelj italijansko (zraven slovenske) knjigo za slovenske otroke? — Predlog zarad slovenskega jezika zdel se je nekemu gospodu preobsežen in težko izpeljiv, s predlogom zarad italijanskega jezika bil je pa popolnoma zadovoljen. Gospodine! kadar bo razpisana deželna služba, takrat pa ne bo več slovenski jezik slavohlna ideja, takrat bodo skušali prosilci iz vaše srede dokazati, da znajo slovenski.

Po „Corrieru“ jo je bi potegnil tudi neki mladokljuni dopisnik „Eco“, ki je tožil o slavofilnih idejah ter priporočal učiteljskemu delegatu, naj varuje narodnost goriskega mesta. Gospod dopisnik! čegavo narodnost naj branijo delegati: Vašo ali Vašega očeta? Če daste dopis v konservativen list, Vas bo imel delegat za konservativca, bo mislil, da ste zvesti očetovemu in materiuemu jeziku, in tedaj bi moral zagovarjati narodnost — slovensko. Mlademu dopisniku, ki je hotel prenesti „Corrierovega“ duha v „Eco“, je posvetil g. šolski nadzornik Culot, ki je v „poslanem“ pojasnil, da se je vršila konferenca mirno, dostojno, brez neprilik in da predlog o slovenskem jeziku je bil provociran po drugem nasprotnem predlogu. Taki so naši prijatelji: prej proučijo predlog, potem se hudujejo.

Iz Brd, 25. maja. — Redko kedaj se berejo dopisi iz Brd po časnikih, in še kadar se berejo, se dopisniki večidel le zbadajo eden drugega. Kaj je temu krivo? nesložnost. Vsaka matka hvali svoj rep, nobeden noče drugemu pokoren biti, pomajknje poduk v čitalnicah in bralnih društvih, kjer bi se ljudje shajali in med sabo posvetovali.

Leta 1873. ustanovila se je v Kojskem sloveča čitalnica, ker pa se ni nobeden duhovnih gospodov vpisal, da bi jo podpiral, so tudi drugi odstopili. Dolenji Brici pa so rekli: Zakaj bomo držali Kojsčencem roko, saj so sami čevljarji udje: kaj je Kojsko? mi smo „capo Comuu“. Prevzetnež, ali ne veš, da čevljarji lahko podpirajo društvo in še laže ko kmet? Reči se mora, da v Kojskem je prav pravi kraj, kjer naj bi se zbudila in podpirala čitalnica. Tu je pošta, žandarmerija, godba i.t.d., tam se lahko z malimi stroški napravi kaka veselica. Ustanovilo se je tudi v dolnjih Brdih katoliško politično društvo „Slovenski Jez.“ Pri prvi volitvi odbora in predsednika kazalo se je, da bo to društvo rastle kakor kvas; ali dan danes uže hira, ker gorenji Brici se umikajo; zakaj, pride drugi krat na dan. Lahko bi bili imeli tudi slovensko sodnijo; kedo je kriv, da je nimamo? nesložnost. Eni trdijo, tukaj je središče, drugi tukaj, tretji tukaj; jaz pa bi hodil tudi na Vrhovlje, le da bi sodnija bila, da bi nam v našem jeziku uradovala.

Da bi se Brda zjediniła, potrebno bi bilo v vsaki vasi voliti za upnike, kateri bi napravili en odbor iz vseh Brd. Včasrat v letu naj bi skupej prišli in sklepali, kako bi boljše bilo, da bi ljudstvo napredovalo, da bi se za vsako malenkost ne tožilo in da bi ne klicalo komisij. Tako bi bilo tudi prav, da bi župani vsega glavarstva vsaj enkrat v letu vkup prišli k posvetovanju. Enako naj bi se ravnali po postavah, posebno v policijskih obzirih, ostro naj bi gledali na policijske ure krčmarjem in zganjarijam, ker od ondot prihajajo vse hudobije: kletstvo, tepežen, tatvina, umori in kar je slabega. V neki tukajšnji županiji lahko vsakdo krčmari vse noči brez strahu. Kakor se je čitalo, v Vipolzah se je osnovala popolna godba. To ni nič slabega, samo da bi ne škodovalo žepu. Menim pa, da so druge priliko, zaradi katerih financa hirajo. Godba je lepa reč; pogledimo v Kojsko kako slovesno se praznujejo cesarski prazniki od nekaj časa sem. Ako bi bila edinst med duhovščino, starešinstvom, žandarmerijo in vsem posestvom, bi se dalo vse napraviti. Pogledimo po Ipavi, po Gorah in na Kranjsko. Čitalnicam predredujejo tudi duhovni, in kažejo da taka društva ljubijo, da podpirajo godbo in kar je prav.

Iz Batuj, dne 29. maja. — Občini Batuje-Selosti se zjediniła, da si osnovati z združenimi močmi bralno društvo. Na posebno prizadevanje g. učitelja v Batujah je stvar že tako dozorela, da so se pravila odposlala višji oblasti v potrjenje. Do sedaj se je že oglasilo blizu 60 udov, kateri težko pričakujejo trenutka, ko se društvo začne. V primeru okolščinam ne bode društvo osnovano na široki podlagi, temveč trdilo se bo s skromnimi sredstvi širiti in gladiti pot do omike in do politične zrelosti. Da bo društvu tudi prva skrb gojiti petje, ki v nepopolniji meri blaži človeško srce, ja naravno. Z veseljem pozdravljamo to izvrstno misel in se nadejamo za stalno, da bodo možje župnije batujsko-selske za to skrbili, da se bo društvo lepo razcvitalo, množilo in da se utrdi. Bog daj v to svoj blagoslov!

Idrsko pri Koboridu, dne 26. maja. — Včeraj smo izročili krilu matere zemlje truplo blazega mladeniča Ivana Berginca. Ranjki je bil sin kmečkih starišev in, dasi še le 24 let star, nadomestoval je že več let rano umrlega mu očeta. Kakor je bil izgleden kmetovalec, tako bil je tudi izgleden sin ki svoje matere ni nikoli razžalil. Njegovo srce, ki je bilo za vse dobro navdušeno, žarelo je tudi ljubezni do naroda.

Svoj pičli prosti čas porabil je v čitanje, tako da mu je bilo znano vse naše novejšo slovstvo, kakor so mu bile znane tudi naše socijalne in politične razmere. Slovstvo podpiral je z nakupovanjem knjig, časopisje pa z naročevanjem sebi in drugim. Ranjki bil je več let ud in v poslednjem času tudi odbornik koboridske čitalnice. Sploh bil je izgleden mladnič v vseh obzirih. V njega smo stavili upanje, da se svojim izgledom, še svojim upljivom, še svojim delovanjem našej vasi pomore do blagostanja in časti, ob katero so jo skoro pripravili nekateri rogovileži in zganjepivci; a nemila surt nam je pobrala to upanje v najlepšem cvetju.

Kako je bil ranjki Janez priljubljen, pokazal nam je sijajni pogreb. Koboridska čitalnica spremila je svojega odbornika polnoštevilno s zastavo in godbo; ljudstva pa je bilo toliko, da ga stari toliko ne pomnijo. Ko so čitalnični pevci mijo zapeli nagrobnico, ni ostalo suho nobeno oko. Sploh se govori, da tacega pogreba ni še videl Koborid.

S tem je naše ljudstvo pokazalo, kako ve ceniti in spoštovati blage značaje, in blag značaj bil je v polni meri ranjki Janez; v miru naj počiva in zemlja naj mu bo lahka.

Z Bolškega, 21. maja. — Tu gori k nam v Bolc priklatil se je neki prodajalec (rodom Štajerec) s svojo kramo od cerkve prepovedanih knjig, izdanih od angleške svetopisemske družbe. Ta kramar hodi od vasi do vasi in usiljuje ljudem prepovedano blago. Ker so knjižice lepe zunanje oblike in prav po cenil (po 12 kr. ens), posreči se mu, da jih ljudstvu, ako ne vé, da so prepovedane, tudi kaj prodá. Pretekli dni bil je na Predelu in v Logu, kjer je precej dobro kupčijo napravil, ker ni tam dušnega pastirja, ki bi ljudstvo svaril pred temi knjigami. Od tam je bil šel poskušat še k Trentarjem; ali ti so bili na to prepovedano kramo že opozorjeni. Tu je bilo ljudstvo na tega razprodajalca tako razsrjeno, da je g. učitelja iz Soče, ki je slučajno v Trento prišel, hotelo kar napasti in mu iz Trente posvetiti, misleče, da je on tisti razprodajalec. Le tamošnjemu županu, kateri je ljudstvo opozoril, da ta ni razprodajalec, ampak soški učitelj, se ima g. učitelj zahvaliti, da se mu ni

od razsrjenega ljudstva kaj pripetilo. Danes mi je kazal nekdo iz Cez-Soče troje teh knjig z opazko, da ni vedel, da so prepovedane, ter išče sedaj razprodajalca, da bi svoj denar nazaj dobil, ker takih knjig nikakor neče imeti, ko je zvedel, da so prepovedane. Kako mu gre kupčija v bolškem trgu, ne vem, mislim pa da veliko ne prodá, ker bilo je ljudstvo že prvi dan svarjeno pred kupovanjem. Ali je svetna oblast v tem kaj storila za varnost katoliškega ljudstva, ne vem.

S Cerkljanskega, 28. maja. — Imenitni in važni dopisi iz cerkljanske okolice se čitajo v tekočem letu v „Soci“, iz katerih je razvidno, kako lepo se tukaj napreduje v kmetijstvu in omiki, posebno dve zadnji leti (?) in v izdelovanju cest. Dobro zmerjena in izdelana cesta je kinč in ponos okraja in neme narboljše obresti v vsakem obziru ondodnim prebivalcem. Zakaj Orehovci in Bukovci te dobrote in koristi še ne uživajo, jim je dopisnik iz cerkljanske okolice 26. aprila t. l. v 18. št. „Soča“ dosti jasno povedal. Kjer porazumljena ni, gre vse rakovo pot; zato naj cerkljanski cestni odbor vestno na to dela, da se večina želj Orehovcem in Bukovcem enkrat izpolni, da dobijo tudi oni svojo cesto po trdem in stanovitnem in ne po močvirnatem in usadnem svetu, saj plačujejo že zadosti let visoke doklade za ceste tega okraja, ne da bi imeli sami le eno pošteno in varno stezo.

Pa dobro napravljene ceste občinarjem še ne zadostujejo, občinarji so še bolj ponosni na svoj cerkveni zvonik, in kjer ta svoje jabolko in križ visoko nosi, se občinarji na vse svoje moči prizadevajo in zahtevajo, da bi dobili v svojo sredo duhovna; duhoven je neizogibljiva potreba in velika dobrota v občini.

To živo priznava dopisnik v zgoraj omenjenem dopisu glede Police. Omilovati pa se mora, da dopisnik ni tudi povedal, ali so občinarji Poliškega vikarijata, za katere njegovo srce tako goreče bije, porazumljeni ali ne gleda na to, da bi svojega duhovna dobili. Da se tedaj izve v javnosti o tej stvari resnica, povem, da ni edinosti in porazumljenja med njimi. — Evo ti dokaz! Vikarijat Police je razdeljen v več sel, narvečji vas je Reka, ta pa noče za Police nič vedeti, ampak hoče kakor poprej tako tudi sedaj pri stari fari v Cerknem ostati. Zato se ni podpisal nobeden Rečan Poličanom na prošnjo do knez nadškofjskega urada za svojega duhovna v Police. Drugi selani pravijo, da se bodo raji v duhovnjo Orehek vpisali, kakor da bi v Police hodili. — Uzroki so naravni. Ko se je vikarijat v Polich ustanovil, so bile vse druge razmere. Pot iz Reke v Cerkno je bila primitivna, sedaj je lepa cesta; Rečani imajo konje in kočije, se v Cerkno k službi božji lahko peljejo in nazaj pripeljejo; v dušnih potrebah gredo z vozom v Cerkno po duhovna in ga zopet nazaj peljejo; zaradi cesarske pošte je ta cesta po zimi in po leti odprta. Iz tega sledi, da je zveza med Reko in Cerknom najkrajša in najbolj gotova v vsakem obziru; za tega del nočejo oni od Poličanov, to je od njih duhovna nič vedeti, ampak hočejo pri stari fari v Cerknem ostati.

Poličani! da se ne bote več v tej zadevi pritoževali, kakor v dopisu 6. januarja v št. 4. „Soča“, ne verujte vsakemu, ki vam bo hotel z enakimi obljubami streči.

Gorjau.

Izpod Čavna, dne 22. maja. — Pri nas razsaja burja že tretji dan. Pri trtah dela veliko škode, ker lomi mladje in vse mandra. Takaj pri nas se opominja v cerkvah, naj lovimo trtjone po trtah in naj ošvaljke poberejo ter na ogenj vržemo. Dobro.

Tudi moram opomniti škodo, ki nam jo dela lisica. Dan za duevom se sliši tod pri naših sosedih, da lisica je odnesla kokoši: meni tri, drugemu štiri, tretjemu purana z vsemi mladiči itd. Ali bi ne bilo prav, tej pošasti v okom priti? Prav zdaj, ko mladim jesti nosi, naj bi na straži stali po ukazu župana in čakali, dokler ne pride, in pokončali jo s strelom. Saj v godzu so tako pridni, da če le ena mačka pride noter, tečejo po ukazu vodnika cele vasi ljudstva vkup in na lov. Pri nas se pa tako malo čuje. Ali niso dobra jajca in o sv. Martinu debeli purani? Oprezni bodimo tudi v tem pod vodstvom naših županov. Da bi se res poprijeli tega nasveta.

Izpod Čavna, 28. maja. —

Prelit je zvon in prepeljan,
S trakovi, venci ves obdan,
Povsod lepo, srčno vzprijet
Od mož, mladeničev, deklet.

Te divne besede pesnikove šinile so mi v spomin, ko sem v soboto 24. t. m. na „Cesti“ zagledal mnogobrojen narod, ki je bil okrožil in je zrl 3 Lokavške novo vliete zvonove. Delo se je zvonarju Poličanu posrečilo; izvedenci je hvalijo. Slava mu? Vam Lokavčanom pa čestitam, da ste si v tako kratkem času omistili lepe zvonove. No! Kedar glava dela, tudi ostali udje ne spijo. Veliko se je za to trudil vlasti g. župan Franjo Hmeljak in ves občinski odbor. Hvala vam! Ubranemu zvonilu s pesnikom nadaljujem:

Na delo čvrsto budi nas,
K svetišču vabi tudi nas,
Preteči znani nam požar,
Odganjaj divji nam vihar.
Življenje naše vse spremljaj,
Izraz dogodbam raznim daj.
Na mnoga leta.

V ponedeljek 26. t. m. vršila se je v bližnjem Št. Tomaži izredna svečanost. Pokladali so temeljni kamen novej cerkvi. Ob 8. uri sešla se je sedmerica okolnih duhovnov, njej na čelu njih starosta preč. g. Josip Soudat, ki je pred vsem drugim podpisala listino, ki se vložil v temelj. Vsebinska listini se glasi nekako tako:

V letu našega odrešenja 1884., dne 26. maja — za papeževanja Leona XIII. — cesarjevanja Franja Iosipa I — nadbiskupovanja Alojzija, — župnikovanja Josipa Soudata in vikarovanja Janeza Črva — postavili so verni v Št. Tomaži temelj tej cerkvi. K tej listini pridjali so v cementno in nepredorno zabito shrambo po jeden iztis vseh sedaj izhajajočih slovenskih listov. — Na to je bila sv. maša in po sv. maši primeren govor. — Govornik č. g. A. F., kaplan Kamenski, je iz Davidovih besed: „Gospod, kaj Ti povrnem za vse, kar si mi podelil,“ kaj spretno in jako ginljivo izpeljal „slovo“ od stare cerkve, od sten, ki se imajo v kratkem posuti. Zajedno je tudi vernim čestital k njih vzvišenemu podjetju. Po govoru začelo se je sv. opravilo, blagoslovljenje temeljnega kamna, katero je vodil s prisostvovanjem vse duhovščine in brezštevilne množice sam visč. g. Josip Soudat, v kojega župnijsko področje pripada Št. Tomaški vikarijat. Stomaženje! z govornikom kličem vam tudi jaz: Bog vam daj, da bi — kakor ste srečno delo začeli, tudi kmalu srečno dokončali.

S Št. Viške gore, dne 19. maja. — Kdor je prehodil našo faro od Slapa do Tilnika, mora globoko vzdihnuti, da so v tako slabem stanju naše poti in kolovozi. Če tudi bi rabili en lep kolovoz, kakor rabimo svojo desno roko, vendar ga ni človeka, da bi se za to potegaval.

Prud dvema letoma je bilo sklenilo naše županstvo cesto skozi Tilnik; a naenkrat jih je bila večina zoper to. Poglejmo, kakšne so naše postranske poti. Kdor jih pozna, poreče z menoj, da tukaj ni človeškega sledu. Morda nimajo Gorjani časa, da bi jih popravili. Poglejmo, kaj delajo gorski mladeniči po zimi. Nekateri znajo dobro nogovice pesti; nekateri pa še tega ne, ampak pomikavati se naz eno peč na drugo ter kvante uganjati. Zime smo imeli že tri prav lepe. Lahko bi se bilo veliko popravilo, ako bi bil kdo, da bi k temu silil.

Omeniti moram tudi, da imamo na Gori dobrega organista, gospoda Janeza Laharnarja, in tudi moški zbor, katerega pa le malo krat v cerkvi slišimo. Ne morem vedeti, kdo je tega kriv. Zdi se mi, da fantje sami, ker imajo premalo veselja do lepega Ceciljanskega petja in niso združeni med seboj. Ako bi imeli več veselja in bi bili zedinjeni, bi bilo na Gori lahko veliko napredka. Zakaj? Ker imajo gorski fantje zelo lepe glasove in jim tudi priložnosti za učenje ne manjka. Č. g. Franc Ilvar, župnik, je zmerom pripravljen učiti, potem g. učitelj in organist. Toraj le veselja manjka. Izvzeti moram ednega naših pevcev, namreč g. Ivana Pirha. On poje že mnogo let in z veseljem in dobrim srcem. Bodi mu čast; cerkveni pevci posnemajte ga. Zdaj so se začeli pri nas učiti petja drugi fantje, o katerih upamo, da bodo dobro napredovali.

Ignac.

Politični pregled.

V soboto po končani debati o šestem poglavju obrtnijske postave končal je državni zbor svoje letošnje zasedanje ter se zbere na jesen zopet in sicer zadnjikrat v tej sestavi. Listi preračetujejo sedaj delovanje državnega zbora in dospevajo pri tem po barvi lista do različnih rezultatov. Ustavoverskim listom ni zadostoval, bil jim je premalo plodonosen, dočim so listi drugih strank z uspehom zadovoljni. Stalno je, da bi se bilo dalo več in hitreje doseči, da niso levičarji vsake prilike porabili, da bi večino pri delu motili.

Pred sklepom zbora vršile so se volitve v delegacije. Čehi so ponujali Nemcem nekatere sedeže v primeru ujihovim poslancem, a zadnji so ponudbo odbili. Za Goriško sta voljena grof Coronini kot delegat in prošt Valussi kot namestnik.

Sedaj posluje še gosposka zbornica, katera se bavi s pretresovanjem načrtov, katere je posledeje čni rešila zbornica poslancev.

V ponedeljek 26. t. m. bili sti dopolnilni volitvi v prvem in šestem okraji dunajskega

mesta, kateri sti podučljivi, ker svedočiti, da celo ta židovska trdnjava pričela se je rušiti. V prvem okraji voljen je dr. Kopp, kandidat ustavovercev, z veliko večino glasov, a volitve udeležilo se je le kakih 42 od sto volilcev, ker niso postavili d.ru Koppu nobenega protikandidata. Večja je bila udeležba v šestem volilnem okraji, kjer je kandidiral levičar Neuber in protizidovec ali antisemit Pattai. Tu je bilo oddana 2180 glasov, zmagal je Neuber, a le z večino 224 glasov. Skoro gotovo smemo pričakovati, da pade ustavoverni kandidat pri prihodnji volitvi, ko bodo prvič tudi petakarji volili.

Poročali smo, da se odpre hrvaški sabor dne 20. maja, a zaradi binškošnih praznikov sklical se bo še le 5. junija.

O vnanji politiki nam je omeniti srbske skupščine, katera je sklenila addresso na kralja, v kateri izraža svojo zadovoljnost zaradi dobrih razmer z evropskimi državami in izreka nevoljo o zadnji ustaji. Ta addressa je odgovor na govor kraljev, s katerim je odprl skupščino.

V vzhodnji Rumeliji imenovan je za generalnega guvernerja Gavril Krestovič, ker se je Rusija zopetnemu imenovanju prejšnjega guvernerja ustavljala.

Domače in razne vesti.

Po ranjki cesarici Mariji Ani bila je pretekli torek ob 10. uri slovesna črna maša v goriški stolni cerkvi. Svetega opravila, katero je služil milostljivi knez nadškof, udeležile so se razne goriške oblasti in množica ljudstva. Šolska mladež imela je še posebej zadržnice po blagi dobrotnici ubogih, katere spomin bo nemiljiv v hvaležnih srcih avstrijskih državljanov.

Duhovske premembe. Preč. g. Franc Sedelj, začasni profesor svetopisemskih ved stare zaveze v osrednjem semenišči v Gorici, imenovan je stalni profesor rečenih ved na imenovanem učilišču. — Novomašnika goriške nadškofije bota posvečena prihodnjo soboto č. g. Faidutti Alojzij iz Šempetra pri Cedadu in Kosovel Jožef iz Sel, črniške župnije, v vipavski dolini. — Iz tržaške škofije bodo posvečeni v duhovne prihodnji teden č. g. Kompare Jožef iz Krepelej pri Dutovljah, Miklavčič Karol in Mlakar Janez. — Preč. g. Anton Bodigoi, vikar v Rutarsu, dobil je župnijo v Mucolih.

Milostljivi gospod Josip Jurij Strossmayer, škof dijakovarski, došel je v Gorico pretekli ponedeljek zvečer ter ostane tu kot gost prevzvišenega knez nadškofa goriškega do prihodnjega torka. V sredo je sprejel deputacijo tukajšnje čitalnice in slovenskega podpornega društva. O poludne je obiskal vzvišenega gospoda Franca grofa Coroninija, deželnega glavarja, v Šempetru. Ob 1½ bil je pri prečastnem knez nadškofu obed, katerega se je udeležilo vkup 18 oseb. Zvečer tistega dne udeležila sta se oba vladiki besede, katero je bila priredila goriška čitalnica. V četrtek predpoludne ogledal si je visoki gost tukajšnje duhovsko in malo semenišče. Povsod hvalijo plemenitost njegovega srca, prijaznost, zgovornost, jasnost uma in navdušenost za vse dobro in blago.

Tukajšnji pešpolk, vojvoda Ludovik bavarski št. 62, bo imel 18. junja t. l. (v sredo) blagoslovljene nove zastave ob 9. uri zajutra na Travniku. Ob 1½ bodo imeli oficirji banket v gestilni pri pošti. Popoludne bo veselica za vojake v kosarju na dvorišču. Zvečer bo sijajen oficirski ples v dvorani društva „Concordia“, ki je v ta namen svoje prostore popravila. Pričakujejo se visoki gosti, med drugimi tudi vojvoda Ludovik z Bavarskega.

Tudi II. primorsko veteransko društvo poslalo je Njegovemu Veličanstvu presvitlemu cesarju o priliki smrti cesarice Marije Ane izjavo žalostnega sočutja, katero je Nj. Vel. milostljivo na znanje vzelo ter ukazalo, naj se imenovanemu društvu izreče najvišja zahvala.

Vzvišeni gospod baron Depretis, c. k. namestnik v Trstu, obiskal je preteklo soboto pleteničarsko šolo, marmorno delavnico g. Calligarisa in ljudsko šolo v Foglianu pri Zagraju. V Marianu si je ogledal mizarstvo in obrtno šolo za pohištvo in ljudsko šolo. V Zdravšini je obiskal prejuico g. Hammela; zvečer se je vrnil v Trst.

Premembe pri učiteljstvu. G. Gašpar Likar je postavljen od okrajnega glavarstva v Tolpinu na Grahovo; g. Anton Miklavič iz Otaleža v Drežnico; g. J. Bandel iz Drežnice v Koborid; g. Jožef Kenda iz Tolmina v Otalež.

Novo strelišče napravilo je goriško strelsko društvo onkraj mosta, ki pelje pri Pevni čez Sočo. 1. junija odpre se tu strelišče, na katerem se bo streljalo od 9. (oziroma 7.) ure zajutra do 6. zvečer s kratkim preučanjem od 1. do 2. popoldne, ko bodo imeli strelici na prostem skupni obed. Udeležiti se bodo smeli tudi vabljeni gosti, a gledé dobitkov bodo imeli nekoliiko manj pravic ko udje strelskega društva.

Zdravniško društvo za Goriško in Gradiško imelo je preteklo nedeljo občni zbor, katerega se je udeležilo tudi nekaj zdravnikov z dežele. Glavni predmet, o katerem so se razgovarjali, bila je pelagra, katere v prejšnjih letih niso toliko opazovali, ko dandanes. Ni dolgo od tega, da so se pelagrozni bolniki stavliali v eno vrsto z novci in da so se kot taki hranili in zdravili. Ako smo prav podučeni, je tukajšnja bolnišnica še le pred dvema letoma uvedla zaznamke bolezni kot pelagra. Deželna vlada pozveduje razširjenje te te bolezni in je zahtevala od okrajnih zdravnikov poročil v tem oziru. Občni zbor zdravniškega društva je sklenil spomenico na visoko vlado in na deželni odbor v zadevi pelagre, ki je bolezen revščine.

Hranilnica goriška (via Ascoli, h. št. 1) sprejema denar vsake svote v hrambo in plačuje obresti po 4 $\frac{1}{2}$ od sto na leto.

Vodstvo slov. deželne kmetijske šole odaje tudi letos veliko tisoč sajenic prav krepkih kmetovalcem brezplačno, le da se razširi po deželi sajenje te prekornostne krmne rastline. Naj se kmetovalci požurijo po nje.

Peti izkaz radodarnih doneskov za trak zastavi „bralnemu in podpornemu društvu v Gorici“ Gospa Ana Bolko 5 gld.; g. čna P. 1 gl.; gospa Drašček 1 gl.; Vr. gospa Jožefa grofinja Obizzi 2 gl.; gospa Karolina pl. Kleinmayr 5 gl. Vkup 14 gl. S prejšnjimi razkazi vred 74 gl. 50 kr.

Ker se blagoslovljenje zastave bliža, prosijo se prav uljudno slovenske gospe in gospodične, ki nameravajo darovati za trak našej društveni zastavi, naj blagovolé prej ko mogoče odboru poslati namenjeni dar. Jušt Vuga.

Gosp. Karl Štrekelj iz Gorjanskega na Krauu, prebil je 26. t. m. na dunajski univerzi glavni rigorozum iz slovanskega in primerjajočega jezikoznanstva z izvrstnim vspehom. Izpraševalji so bili profesorji Miklošič, Frid. Müller in Hoffmann.—Ravno isti dan je g. Jos. Pagliaruzzi iz Koborida z izvrstnim vspehom naredil rigorozum iz pravoslovja. Čestitamo iz vsega srca vlima rojakoma!

Banka „Slavija“ je izbrala za svojega poverjenika na Goriškem gospoda Antona Fabijanija za o. d. e. l. : zavarovanje življenja in pokojninske zadruge. Imenovani gospod je pri nas dobro znan; zato se nadejamo, da ga bo slavno občinstvo zaupljivo sprejemalo.

Vabilo k besedi, ktero napravi „katoliško bralno društvo“ v Št. Frjanu dne 8. junija t. l. ob 7. uri zvečer na prostem na dvorišči visokorod. g. bar. Formentina. Po besedi bode tombola. Program pride prihodnjic.

„Rokodelsko bralno društvo v Tolminu“ napravi pri ugodnem vremenu na binkoštni ponedeljek dne 2. junija t. l. popoldne na strelišče izlet, pri katerem bo sodelovala domača godba. K obilni udeležbi vabi uljudno Odbor.

V Solkanu se je ponesretil pretekli teden sedemletni otrok, ki se je kopal in je hotel prebroditi vodotok (rojo) za solkanskim mlinom. Voda sicer ni globoka na tistem mestu, ali ker je deroča, je spodmaknila ubogega otroka ter ga je zanesla na globoko, kjer je utonil.

V Ločniku se je obsil pred nekaterimi dnevi mož, ki je oče štirih otrok. Pravijo, da revščina je zapeljala moža k takemu dejanju; pa najbrže, da razen premoženja je možu še kaj drugega manjkalo, da je šel segat v pravice do življenja, katere ima le stvarnik, ki je človeku življenje dal. Slaba znamenja.

Pri Divači našli so, kakor se nam poroča. novo podzemeljsko jamo, ki ima mnogo velikih in lepih kapnikov. Podzemeljske zanimivosti kraškega sveta odkrivajo se vedno bolj. Ni dvomiti, da ko zve zunanji svet za nje, bo obiskoval bolj pogosto naše kraje.

Popravek. Dopisnik iz Tolmina v zadnji številki „Soče“ nas je naprosil, naj objavimo, da je v naglici svoj dopis tako upravil, kakor bi bil g. učitelj Kenda umrl. V resnici, pravi, je oni gospod še živ in zdrav, a prestavljen je iz Tolmina v Otalež in zaradi tega je za Tolmin mrtev. — No, ljubše nam je že, če moremo mrličem življenje povračati, ko če moramo zdrave kot mrliča razglašati, a najljubše, če moremo stvar poročati tako, kakor je.

Še nekaj o g. Fajgeljevi enoglasni maši. — Obljubil sem bil spregovoriti še par besedij o tej

maši. Prinašal jo je „Cerkveni Glasbenik“; poklonil jo je g. skladatelj ž. g. Joshimu Jerebu. Spregovoril bi besedo o tem zares pridnem gospodu, pa bojim se, da bi ugovarjal, kakor je že enkrat storil, zato pustimo ga pri miru.

Maša sama je kljub svoji enoglasnosti hvaležna; pevcevm ne bo delala težave in organistu tudi ne, če je vsaj „srednje sorte.“ Enoličnosti ognil se je skladatelj prav lepo, kar je pa posebno v dolgih enoglasnih skladbah, težavno. Kdor bi hotel imeti še več sprememb, naj izroči petje včasih kakemu posameznemu pevcu, pa na pravem kraju!

V „Glorii“ se posebno lepo podajajo one imitacije pri „laudamus te“ itd. Tempo se zadosti spreminja. Pevci in organisti naj pa gledajo, da bodo skladatelju sledili ter pazili na dinamična in druga znamenja. Da se „Quoniam“ ne glasi kakor začetek, odobrujem popolnoma; čemu neki? Posebno dobro je izdelan „Credo“. Kako lepo se je g. Fajgelj ognil enoličnosti! Začetek ne vzeti prepočasni! „Et resurrexit“ tudi ni enak začetku. Popolnoma prav! Ali je bila potrebna pri: „sedet ad dexteram“ tista enharmonična zamena? Zakaj ne koj gis? „Qui ex Patre“ lepa sekvenca. „Simul adoratur“ naj se vzame ponižno in ritenuto, sicer bi bile basove figure k besedam malo „preširne.“ Za „remissionem peccatorum“ želel bi daljši oddihljaj, fermata, da bi se potem „et exspecto“ toliko lepše glasilo; poje naj se pa od tukaj vedno bolj navdušeno, da pride sekvenca do prave veljave. (Pri Amen prikradel se je „e“ iz spremljevanja, proč ž njim!). V drugi polovici „Creda“ napravi „post v pedalu“ dober in prijeten vtis. — Spremljava te maše je v strogem 4 glasnem slogu, da bi bilo treba le tekst dodati, pa bi imeli 4 glasno, oziroma 5 glasno mašo.

Maša je pisana za srednje glasove; \bar{g} ali, če pojo ženske, \bar{f} nahaja se v celi skladbi samo enkrat. — G. Fajgelju čestitam, da je svoje delo tako srečno izvršil. — Organisti, bodite pametni! Kolikokrat zbolijo (včasih se skuja) eden ali drug merodajni pevec ali pevka, in maša, katero ste za kako prilžnost pripravili, mora izostati. Ta Fajgeljeva maša vam bo večkrat iz zadrege pomagala; zadostuje par pevcev, v sili tudi en sam, pa je dobro. Spravite jo na kor! — Opozorujem še, da se vleče en motiv skoz celo mašo. Prepustim pa p. n. organistom in pevovodjam, da „prestudirajo“ kolikokrat se nahaja ta motiv nespremenjen, kolikokrat spremenjen, in kako.

Tržno poročilo

V Gorici, 28. maja 1884.

Kava: Moka kvintal 160 do 162 gl. — St. Jago 142 do 150 gl. — Cejlon, plante 144 do 160 gl. — Cejlon perla (biser) 162 do 166 gl. — Porto Rico, srednje in fino 134 do 144 gl. — Malabar 117 do 121 gl. — St. Domingo 110 do 114 gl. — Java 114 do 120 gld. — Rio fino 109 do 111 gl. — Rio, srednje in pol fino 102 do 107 gl. — Santos, navadno in fino 105 do 112 gld. — Sladkor, očiščen domači 43 do 45 gl. — Melis 38 gl. kr. do 39 gl. — Pesto 36 gl. — kr. do 37 gl. —

Olje na kvintal: iz oljk najfineje 94 do 98 gl. — fino 80 do 84 gl. — pol fino 64 do 68 gl. — s Karfa (Corfu) 54 do 59 gl. — iz Dubrovnika (Ragusa) 46—49 gl. — i. Istrie 47 gl. iz pavole angleško 38 do 41 gl. — Petrolij v sodih 23 gl. — kr. do 23 gl. 50 kr. v zabojih 24 gl. do 24 gl. 50 kr.

Masti, na kvintal. Kuhano maslo 82 do 98 gl. — Mast (salo) domaća — do — gl. ogerska 61 do 64 gl. — Špeh domači in ogrski 60 do 64 gl. — ameriški — — Sir p'acentinski star 140 do 150 gl. — prestar 170 gl. — ovčji (pekorin) 125 do 130 gl. — domači bolški star 114 do 116 gl. — nov. 82 do 84 gl. — Grojerjev 70 do 84 gl.

Žita, na hektoliter. Pšenica 8 gl. 30 kr. do — 8 gl. 50 kr. — Turšica 5 gl. 20 kr. do 6 gl. 20 kr. — Rž 3 gl. — kr. do 6 gl. 50 kr. — Ječmen cel — gl. — kr. do gl. — k — pevan 9 gl. — kr. do 9 gl. 50 kr. — Oves 3 gl. 40 kr. do 3 gl. 80 kr. — Fazol 8 gl. do 10 gl. — Ajda 4 gl. 80 kr. do 5 gl. — kr. — Rajž, na kvintal: fini 24 do 25 gl. — novarski naravni 21 do 23 gl. — mutisk 20 do 21 gl. — indijski 15 gl. — kr. do 16 gl. — kr. —

Vina in spiriti, na hektoliter. Žganje domače — do —; spirit prečiščeni 34 gl. — kr. do 35 gl. — kr. — vino črno 17 do 24 gl. — kr. — belo 14 do 18 gl.

Moka na kvintal. Št. I. 18 gl. 80 kr. — Št. II. 16 gl. 60 kr. — Št. III. 15 gl. 20 kr. — Št. V. 14 gl. — kr. — Št. V. 12 gl. 40 kr. — Št. VI. 9 gl. — kr. — Otrobi drobni z žakljera 5 gl. 30 kr. — debeli z žakljem 5 gl. 80 kr. — Krompir 3 gl. — kr. do 3 gl. 50 kr. kvintal.

V Trstu, 25. maja 1884.

Kava, na kvintal. Moka 98 do 112 gl. — Cejlon, plante 75 do 120 gl. — perla 93 do 120 gl. — Portorico 86 do 105 gl. — Malabar — do — gl. — St. Domingo 60 do 66 gl. — Rio 52 do 67 gl. —

Santos 52 do 67 gl. — Sladkor 24 gl. — kr. do 31 gl. — kr.

Olje, na kvintal. Laško pol fino in fino v sodih 70 do 88 gl. — jutrovsko in albansko v sodih 42 do 48 gl. — s Karfa (Corfu) v sodih 41 do 48 gl. — dalmatinsko v sodih 44 gl. do 48 gl. v posodah 46 do — gl. — Olje iz pavole, angleško 33 do 39 gl. — Petrolje v sodih 11 gld. 50 kr. do 14 gld. — kr. — v zabojih 9 gl. 50 kr. do 9 gl. 75 kr. —

Mast, na kvintal. Mast (salo) angleška 60 do — gl. — ogerska 65 do — gl. — špeh 57 do 58 gl.

Žita, na kvintal. Pšenica 9 gl. 25 kr. do 11 gl. — kr. Turšica 6 gl. 50 kr. do 8 gl. — kr. Rž 7 gl. do 7 gl. 50 kr. — Ječmen Oves 7 gl. 50 kr. do 8 gl. 50 Fazol 11 gl. — kr. do 12 gl. — Grah 13 do 15 gl. — Rajž laški 18 gl. 75 kr. do 22 gl. — kr. — indijski 12 gl. do 18 gl. 75 kr. —

Kože. Podplati kvintal 125 do 160 gl. — Teleče kože kvintal 357 do 616 gl. — 100 jaričjih kož 60 do 115 gl. — Volna kvintal 105 do 130 gl.

V Ljubljani, 24. maja 1884.

Pšenica hektoliter 7 gl. 80 kr.; reš 5 gl. 53 kr.; ječmen 4 gl. 87 kr.; oves 3 gl. 25 kr.; ajda 5 gl. 30 kr.; proso 5 gl. 53 kr.; koroza 5 gl. 40 kr.; leča 9 gl.; — grah 9 gl. — fižol 10 gl. — Krompir kv. 2 gl. 32 kr. — Maslo kilo 94 kr.; mast 86 kr.; špeh frišen 60 kr.; špeh povejen 74 kr.; surovo maslo 85 kr.; goveje meso 64 kr.; teleče m. 66 kr.; svinjsko m. 74 kr.; koštrunovo m. 40 kr. — Seno kvintal 2 gl. 05 kr.; slama 1 gl. 78 kr. — Drva trda, 4 štirjaški metri 7 gl. — kr.; drva mehka, 4 gl. 50 kr.

Št. 117E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljanice (Monte di pietà), ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 9. junija 1884. začela javna dražba (kant) norešenih zastav I. četrtletja 1883, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca januarja, februarja in marca 1883.

Ravnatelj: Lovisoni.

ANTON POTATZKY

V GORICI

obilna in mnogovrstna zaloga

norimskih, galanterijskih, malih reči in igrač

na debelo in na drobno.

Največi izbor blaga za raznoščke (havzararje), kramarje, črevljarje in krojače, potem molkov, svetih podob itd. dišav, mil itd.

Posebnost:

VRTNA SEMENA

najodličnejših plemen.

PRODAJALNICA: Gorica, via Rastello št. 7 nasproti c. k. loterijni kolekturi.

Drogerija

ANTONA MAZZOLI-JA

v Gorici

v gosposki ulici „PRI ČRNEM ORLU“

in

podružnica v Via Giardino št. 24.

Velika zaloga drog (dišov) in harv, suhih in mletih na olji, — Laki (firneži) in čopki vsake vrste. — Barvarske potrebščine najfinejše.

Prva in močna zaloga portlandskega cementa, kakor tudi rimskega cementa iz Trebovelj, najboljih vrst, pohvaljenih in obdarovanih na raznih izstaval.

Najbolja vrsta mletega žvepla za trte, z Rimskega in z Sicilije.

Vse po tako nizkih cenah, da se ni bati konkurence (pretekanja).

Ponujamo po najnižjih dnevni cenah izvrstno **Szegedinsko papriko** in **Szegedinske Tarhonyo** in izvršujemo naročila od 5 kilov naprej brzo in najskrbneje. Zanesljivi in delavni agenti z dobrimi spricvali se sprejemajo.

Czinner & Co. v Szegedinu.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliču

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, terganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa ča se rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schmarke. Gospodu pl. Trakóczy-ju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati se na protinske bolezni na nogi silno trpeli in razna čomaca zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje huja prihajala in uže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je čudovit vspeh, da so se po kratkej rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezni priporočam. Vašaj blagorodnosti pa izrekam najpristnejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmarji p. Celji.

Plauinski zeliščni sirup krajuski, ziboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljuče bolečine; 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice, e. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrežati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasani človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzetjem v lekarni pri „samorogu“ Jul. pl. TRAKÓCZY-ja na Maršnem tergu v Ljubljani.

Prečastiti gospod! Štejem si v dolžnost, da Vam naznanim izvrstno ugoden uspeh „dr. Roze življenskega balzama“.

Nadlegovala me je namreč dalje časa taka težava v želodcu, da sem smel uživati le najlažje jedi, a najesti se nisem smel nikoli.

Če sem kaj več jedel ali kaj tolstega použil, občutil sem nenavadno težavo in slabost.

Zatekel sem se k najrazličnejšim zdravilom in sredstvom, ne da bi mi bilo kaj pomagalo. Vašemu izvrstnemu „dr. Roze življenskemu balzamu“ se moram pa zahvaliti za popolno ozdravljenje. Pet steklenic Vašega „dr. Roze življenskega balzama“ sem porabil in morem zdaj po petmesečni želodčni bolezni zopet opravljati prejšnja opravila.

Naznanjam Vam ob enem, da mnogi znanci so rabili Vaš „dr. Roze življenski balzam“ pri želodčnem krči, omotici, srčnem bitju itd. z najboljim uspehom, za kar se Vam vsi presrečno zahvaljujemo. Prosim, pošljite mi zopet pet steklenic.

Spoštovanjem

Jožef Hansmana, tkalec.

Heinrichsdorf pri Friedlandu (Česko).

Nagla in gotova pomoč za želodčne bolezni in njih nastopke.

Ohranitev zdravlja

je odvisna zgoli od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, ker ta je glavni pogoj zdravja in telesnega in dušnega dobrega čustva. Najbolj potrjeno **DOMACE ZDRAVILU**, prebavljanje vrodit, doseči primorno mešanje krvi, odpraviti pokvarjene nezdrave krvne dele, to je uže več let sploh znani in priljubljeni

dr. ROSA življenski balsam.

Napravljen iz najboljših, zdravilsko najkrepkojših zdravilskih zelišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri prejedanju, po kilem dišečim riganju, napenjanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in želodcu, želodčnem krču prenasajanju želodca z jedmi, zasliženju, krvnem navalu, hemeroidah, ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (vsled slabega prebavljanja); on oživlja vso delavnost prebavljanja, dela zdravo in čisto kri in bolno telo dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. Vseled te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter se sploh razširil.

1 steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gl.

Na tisoče pohvalnih pisem lahko vsak pregleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vse strani.

SVARJENJE!

Da se izognejo ne ljubim napakam, zato prosim vsa p. n. gg. naročnike, naj povsod izrečno dr. Rozov življenski balsam iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balsam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rosov življenski balsam

dobi se samo v glavni zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, v lekarni „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecker der Spornergasse Nr. 205-3. — V GORICI: G. Cristofoletti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar; R. Kürner, lekarničar. A. de Gironcoli lekarn. V OGLEJ: Damaso d'Elia. — V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar, J. Serravallo; Ed. de Leitenburg, lekarničar. Ant. Suttina — V ZAGREBU: C. Arazin, lekarničar.

Vse lekarne in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko donaće mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnajejo, ali strdijo, pri buhlah vsake vrste, pri turib, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri izlezah, oteklinah, pri zmasčenju, pri morski [mrtvi] kosti zoper revmatične oteklino in putiko, zoper kronično vnetje v kolenuh, rokah, v ledji če si kdo nogo spahne, zoper kurja očesa in potne noge, pri razkopaših rokah, zoper lišaje, zoper oteklino po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper raka in vneto kožo ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, pčtegne mazilo v kratkem vso gnojico na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna gnojica ven potegnena. Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilo poteši. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno vodo umiti potem še le se mazilo na nje prilepi.

Škatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balsam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejšo sredstvo znano odstrani naglušnost, po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.

C. k. pr. zavarovalnica
„FENIKS“
z Dunaja,
ustanovljena leta 1860.
Glavnica gl. 5.000.000
Glavni zastop v Gorici
J. SELLINGER
V Raštelji št. 28.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

SAMO

pri Ignaciji Steinerji v Gorici,
nasproti nadškojski palači,

moresi si priskrbeti po ceni trdno in lepo obleko narejeno ali po meri.

Za pomladanski čas dobiva se tam:
1000 celih oblek z volne po gl. 8 do 30
750 povrhnih sukenj z volne „ gl. 8 „ 22
2000 volnenih hlač „ gl. 2.75 „ 8
1500 volnenih jop „ gl. 5 „ 15
800 oblek z volne za dečke
in otroke „ gl. 2.50 „ 8

Ogromna zaloga tkanin za obleko po meri. Blago na ogled dobi na deželo, kdor se oglasi, brezplačno in poštine prosto.

Ima svojo krojačnico.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih benedi, da se dokaže njihova čudežna moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojaz, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne pregledajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročilo in pošiljate pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. S. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

OBCINSKE KOPELI

V GORICI

via dei bagni št. 4

so se odprle.

Daje se poduk v plavanji.

Franc „čisti hitro in gotovo.“
Professor KARL pl. BRAUN na Dunaji

Jožefov ne usrokuje nikakih težav
Professor pl. BAMBERGER na Dunaji.

Grenki „dela bolj uspešno, ko
druge grenke vode.“

Studeneč Professor LEIDESDORF na Dunaji

Zahteva naj se vedno in razločno: **FRANC-JOŽEFOV GRENKI STUDENEČ**. Zaloge povsod. V Gorici: lekarja gg. Cristofoletti in Pontoni ter A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešta.

Razglas

o štipendijah, ki se podelé obiskovalcem učnih tečajev za pripravlanje svilodnega semena po celičnem sistemu in rabo mikroskopa za dotične preiskave.

Iz vladnih podpor v prosep sviloreje na Primorskem podeli podpisano vodstvo 6 štipendijev po 20 gl. svilorejem iz Tržaške okolice in iz Istre, (štipendije za goriške deželane podeli e. kr. kmetijsko društvo Gorici), kateri bi želeli obiskati tečaja za praktičen poduk o tem, kako se pripravlja svilodno seme po celičnem sistemu in kako se ravna z mikroskopom na e. kr. poskušališči za svilorejo in vinarstvo. Tečaj za moške bo od 16. do 21. junija t. l. za ženske pa od 23. do 28. istega meseca.

Štipendiji se podelé samo takim osebam možkim ali ženskam, katere dokažejo z županstvenim spricvalom, da so avstrijski državljani, da stanujejo v Tržaški okolici ali v Istri, da so prestopili 16. leto in da imajo praktične znanosti o sviloreji.

Prošnje za štipendije, previdene z omenjenim spricvalom, naj se predložijo podpisnemu vodstvu vsaj do 10. junija t. l.

V Gorici dne 16. maja 1884.

Vodstvo e. kr. poskušališča za svilorejo in vinarstvo.
G. BOLLE.

Tečaj

za praktičen poduk o pripravlanju svilodnega semena po celičnem sistemu in o rabi mikroskopa za ta namen.

Meseca junija tekočega leta se bode na ces. kr. poskušališči za svilorejo in vinarstvo v Gorici v dveh tečajih dajal praktičen poduk o vsem tem, česar treba za izgojo svilodnega semena po celičnem sistemu, in kako se z mikroskopom preiskujejo metulji ali kako se odbira seme.

Podučevali se bodo v italijanskem in slovenskem jeziku možki posebe in ženske posebe.

Tečaj za moške bo od 16. do 21. junija, za ženske pa od 23. do 28. junija t. l.

Koncem tečaja se izroče obiskovalcem spricvala o prejetem poduku.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici podeli štipendije obiskovalcem-ženskim in ženskam-stanujočim na Goriškem, in tudi podpisano vodstvo podeli štipendije svilorejem-ženskim in ženskam-iz Tržaške okolice in iz Istre.

Pogoji, po katerih se bodo podeljevali ti štipendiji, razglašajo se s posebnimi oznanili.

Kdor bi hotel na svoje stroške obiskovati omenjena tečaja, naj se oglasi vsaj do 15. junija t. l. pri podpisnem vodstvu in vplača 5 gl. na ime učne davščine.

V Gorici dne 16. maja 1884.

Vodstvo e. kr. poskušališča za svilorejo in vinarstvo.
G. BOLLE.